

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на годину 8 круна на по године 4 круне
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год 12 круна, на по год 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Појединачни број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштом саом упутицом, само и непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рамадановићу, К. II. агенту у Котор. Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера на први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ

Н. К. КОЛ. А. И.

по милости Божјој

Њаза и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра финансија, саслушавши Наш Државни Савјет, ријешисмо се наредити и наређујемо

ЗАКОН

о измјенама и допунама у Закону о порезу на принос од капитала и рада од 1903. године, који ће ступити на снагу 1-ог Јануара идуће 1906 године.

Наш Министар финансија нека изврши овај Указ и нека се о обнародовању овога Закона стара.

Цетиње, 17. новембра 1905 год.

Никола с. р.

Министар финансија,
А. Мијушковић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Њагаилица Јелена од Србије полази сјутра за Биоград. У пратњи Њ. Кр. Височанства биће г. Бошко Чолак-Антић, вршилац дужности маршала Двора Њ. В. Краља Петра I. и дворска дама г-ђца Марија Романовска који су ради тога синоћ стигли овамо из Београда

— У понедељник, 14. о. м. ј. давао је у Двору свечани објед у част г. Тошева, овдашњег бугарског дипломатског агента. Осим чланова Њажевске породице обједу су присуствовали г. Тошев с госпођом и њени министри и великодостојници.

ЦЕТИЊЕ, 18. новембра.

Државе и Турска.

Због тога што се Порта отоманска отказала да пристане на финансијску контролу у Македонији, велике јевропске државе дале су јој најпрвије формални ултиматум, а који је био сљедећи: савезна поморска демонстрација. У овој демонстрацији учествују све велике државе осим Немачке, али је и она дала свој пристанак на њу.

Порта је, пак, још раније изјавила, да се није томе противила, али да одговорност за могуће пошљедице скида са себе и баца је на савезне државе

И ако се дипломати труде свим могућим начинима, да преговоре очувају у тајности, опет се може готово за стално тврдити, да у овоме питању о привудним мјерама против Турске није било потпуног споразума међу државама. У потоним годинама три су државе — Инглска, Француска и Италија — препоручивале, да се предузму привудне мјере против Турске, како би се добила потпуна аутономија Македоније с хришћанским гувернером, особитом владом, народном скупштинам, организацијом према народностима и т. д.

Остале државе надале су, да за те мјере није још вријеме настало. Садашња пак поморска демонстрација чини компромис између ове двије групе. Ова се полујера предузима, да се уведе финансијска контро-

ла у Македонији, т. ј., да се у погледу Македоније продужава она политика, која је изглашена у познатом маршптегском програму, а која још до данас није дала никаквих колико год видних резултата. Финансијска контрола, и кад би се извела, мучно да ће дати боље резултате; при постојећем стању никаква финансијска контрола није у стању, да побољша положај у Македонији. Та је контрола противусловље самој себи и ништа друго. Идући за тим да се бајаги остваре те фиктивне реформе, државе одлажу само ријешење кризе на неодређено вријеме.

Турска, дошљива самој себи, показује неки пасиван отпор државама, а у исто доба држи војску спремно, да у годној прилици врати рецимо, с Бугарском

Такав рад данас није немогућ, више, него је 1897. године био немогућ рад с Грчком. Велике државе пак нити су што тада предузимале нити предузимају данас макар што, да опасност предуприједи, него се задовољавају неким полумјерама, као што је финансијска контрола, или мјерама јавно реакционарним, као што је „П. упутиће“ против критике устанка, који је искренут ради уједињења са Грчком

По мишљењу петроградских „Новости“ најбоље би било, да се велике државе прођу од сваког мишљања у рјешавање источаог питања, и да оставе да се балканске државе саме с Турском рачунају, те да по међусобном споразуму ријеше судбу Македоније. Такво рјешење источаог питања, разумије се, не би одговарало интересима неких великих држава, које халапљиво погледују на турске земље, али би било и праведно и практично. Само такво рјешење може избавити Јевропу од новог рата због Турске и предуприједити нове сукобе због источаог питања.

Што се тиче Русије, њено се лично учашће у источном питању одређује, да не може боље бити данашњим стањем. Русија је данас више но икада заинтересована, да стоји у тијесним односима с хришћанским државама на Балкану. Другога пута нема, нити га бати може. За Русију је најважније то, да на Балкану има пријатеља, а не непријатеља. Али ово није могуће постићи, док у основу руске политике не буде постављен принцип „Балкан балканским народима.“

Њемачка опрезност.

Ту недавно је кроз јевропску штампу пуштања била вјест, и то једновремено из Лондона и Токија, да је Њемачка закључила споразум са Китајем, по сила којег би се имала прекратити ъемачка најамна права на Кјо-чао с округом, а тај заузети предјео предао би се Китају. Кад би се ово одиста обистинило, онда би и ъемачка влада и цар Вилхелм још један пут доказали, с каквом опрезношћу, прорачуном и далековидношћу воде своју политику. Треба пмати много и памети и енергије, да се човек откаже од својих најмилијих снова и планова, које је тецајем године његовао, као што је Њемачка његовала и провађала своје планове на Далеком Истоку, и то са таквом енергијом и

настојивањем, која је од давнина својствена ъемачкој влади.

Околности су се промијениле. Рат између Русије и Јапана показвао је јасно, како је тешко владати на таквој даљини разним војничким и трговачко индустријским станицама. Ова се потешкоћа повећава на Њемачку још и тијем, што је са тијем владавинама не веже сува земља, коју је Русија имала, и ако само једном линијом гвозденог пута. Њемачке владавине у Китају могле би у сваком тренутку бити одрезане и та је опасност у изгледу, нарочито од кад је обновљен инглеско јпански савез.

У исто доба и ваде на помоћ од стране Русије савијени су нестале, и то не само због тога као да би се Русија отјеђала уморена од дугог рата, него и због тога, што би се нове промјене у државном склопу без сумње одавале и на правцу руске спољашње политике. Не треба бити пророком, говори „Новоје Време“, па да се вјерује у то, да би се обновљена Русија и њена дипломатија ослободила од оне угодљивости пред туђим утицајима и страха, да се стави на Русију не расрде, којим су се увијек руководили руски дипломати. Русија би при новом склопу постала самостална и слободна у свом раду и не би је могуће било наговорити, да предузме нешто, што би се директно противило њеним интересима, а ишло у прилог само туђину.

Однос Китаја према Американцима и њихој трговини није такође могао остати без утицаја на Њемачку и њено рјешење, да се ослободи од Кјо-чао, а у прилог томе ишла је и та околност, што су Китајци одузели Американцима и жељезничке концесије, које су им раније уступили били.

Њемачка влада, научена туђим искуством, није хтјела чекати дан, кад би морала и на силу изгавити отуд, те хоће, да то са што мањом штетом учини. Шта више, судећи по разним вјестима, она ће успјети и то, да јој Китај плати све, што је око Кјо-чао утрошила.

У сваком случају, то је паметно рјешење тога питања, те им се може само завијети на томе.

ПОЛИТИЧКЕ ВЈЕСТИ.

Положај у Русији. Из Москве јављају, да је у расправи о резолуцији, која је била поднета седмичном конгресу земстава и вароши, 27 говорника предложило неке промјене. Резолуција је затим позиво састављена и већ је сјављена. Она је врло умјерена, те ће дати Ватеу јаку потпору за његову реформну акцију. Резолуција гласи:

„С разлога, што манифест од 30. окт. узвије све већ првих дана стављене захтјеве, изјављује конгрес, видећи, да су манифестом зајамчене слободе од пријекте потребе, да је потпуно солидаран с том уставном подлогом. За остварење тог програма одговорно је министарство. Конгрес је освједочен, да министарство може тако дуго рачунати на потпору велике већине земстава и градова, док буде радило у правцу остварења слобода сломенутих у манифесту. Свако и најмање одступање од тог програма највише ће на најодлучнију оловацију. Једино средство, да се успостави углед власти и осигура помоћ земаљских представника, види конгрес у издавању такве наредбе, којом би се објавило, да се извађа опће изборно право за Думу, онда да се првој Думи повјери израда уставотворних функција, затим да се уз приво-

даци створи устав за руски народ и најзад, да се проведу територијалне реформе и друге нужне одредбе. Али се одмах морају учинити такве одредбе, које ће остварити слободе дане манифестом.“

Ова је резолуција примљена једногласно. У дебати судјеловало је 40 говорника.

Осим тога долазе из Русије вјести, да се тамо на свима линијама мало по мало враћа мир. Очекује се такођер, да ће се што прије састанити нови Витеов кабинет, у који ће ући најистакнутији људи из странке конституционално демократске, која има највише снаге у земствима. То би зајамчило трајан мир.

Криза у Инглеској. „Тајмс“ и „Дејли Телеграф“ донијели су 10. о. м. готово потпуно исте чланке, које је очевито инспирисао министар председник Балфур и који наговјештавају предстојећу оставку садашњег инглеског кабинета. Оба листа изјављују, да се нијесу испуниле наде, које је пошљедњих година министар председник Балфур гајио као званични шеф унионистичко-конзервативне странке, т. ј. да ће му поћи за руком, да премости супротности које њега и ближе му политичке другове растављаху од заштитно царинског крила Чемберленовог. Чемберлен, који се неко вријеме прави као да намјерава поново пријећи у табор министра председника а без икакве резерве, поново је ових дана на збору у Бристолу развио ауставу отвореног протекционизма, ушљед чега партији пријети потпуно растројство, ако се за времена не учини све што се може те да се тиме стиди тај чин. Министар председник Балфур — воле даље оба листа — сматра да је најугодније средство за одржање цјелине у партији, да она одмах пријеђе у опозицију. С тога се је и ријешило, да у скоро преда у руке краљеве оставку свога кабинета и да му препоручи да позове на владу шефа либералне партије. Кад пријеђе у опозицију, унионистичко конзервативна странка врло ће се брзо очедичити и повратиће јој се њена стара снага и слога. Осим тога и шефови разних унионистичких фракција, нарочито они који састављају данашњу владу, имаће много више слободе кретања и боље прилике да се међусобно договоре и објасне, чиме би се на мах отклониле диференције, због којих се данас разилазе. Затим оба угледна лондонска листа описују вјероватан ток догађаја, који ће наступити. Оба рачунају, да ће либерални правци објеручке прихватити мисију образовања кабинета, па ће се онда садашњи парламент распусти и нови избори извршити у јануару идуће године. Ови би се избори имали извршити на основи нових бирачких спискова. Међутим либерални листови изјављују, да ако би Балфур абилу дао оставку, либерали ипак неће се примити да образују владу, него ће најглати унионисте, да сазову парламент па да га одмах распусте и на тај начин да се Балфур принуди, да даде земљи рачуна о својем раду. Одступањем својим Балфур би се ставио у положај, да с Чемберленом заједно ради и напада на либерале, мјесто да брани своју сопствену политику, коју је водио пошљедњих година.

Све ове вјести побуђују у јевропским политичким круговима велике интересе. Но, још нијесу зајамчене и сигурне, а као да је и оставка Балфурова одложена до нове године.

Са острва Крита. На Криту више устанка нема. Устаници већим дијелом предају оружје, а само они га крију, који су од агитатора наговорени да се тобоже за прљеске спрема нов устанак. Као што је познато, заштитне се силе носе мишљу, да на Криту уведу финансијску и административну контролу. Против тога су 52 члана критске Народне Скупштине телеграфски протестовали код министара спољних послова заштитних сила, напомињући, да би се таквом контролом порушиле слободе које је острво чак и под Турцима уживало, и то ни због чега другог, већ због незаконитог држања једног незнатног дијела становништва, које има пред очима само своје личне интересе. У исто вријеме упутиће се сличан меморандум свима силама. Говори се, да грчка влада потпомаже ову акцију Крићана.

Демонстрација против Турске. — Као што је већ познато, Порта је одбила све захтјеве велесила односно финансијских

реформама у Македонији, а само је приста-
да се мандат цивилних агената проду-
жи најдаље још за двије године. Ушљед
овога отпора Султановог положаја се је на
Истоку доста заштитио и приморао Јевро-
пу, да се лати принудних мјера. Међуна-
родна флота која се искупила у пирејском
пристаништу, добила је налог да изведе
демонстрацију и заузеле је већ острво Ми-
тилене, а ако би Порта остала и послје
овога при својој одлуци, заузеле и Лемнос
и Имброс, који се сматра кључем Дарда-
нела. Царински приходи ових острва за-
пљениће се, а ако то не би било довољно,
приступити се извођењу и осталих мјера.
Међу којима је и предлог Инглеске, да се
заузме Смирна, што би за Турску био врло
осјетан удар.

Занимљиво је, како јевропска штампа
просуђује отпор Турске, који сваког изне-
нађује и у опште се држи, да се иза ње-
них леђа крије неки подбацилач. У Паризу
отворено кажу, да је тај закулесни подба-
дач главом цар Вилхелм. „Ле Журнал“
пише о том овако: „Држање Немачке,
која с једне стране неће да својом флотом
потпомогне акцију сила, а с друге стране
препоручује у Цариграду помириљивост,
може да изгледа и чудно и без везе. Ин-
глеска је изазвала питање о финансијској
контроли у Македонији, да би га за себе
искористила. Ослабљене унутрашњим те-
шкоћама, Русија и Аустро-Угарска нијесу
могле томе да се успротиве. Немачкој је
опет ласкало, да може стимати спор још
прије него што постане озбиљан. Но тек
сад се ситуација приказује у правој свије-
лости. Силе су се и сувише затрчале, те
сад више не могу натраг. На које је управо
рећи, међународна част. Ако Турска
остане при свом отпору, може ствар имати
недогледних и неспоразумљивих пошље-
дица. Инглеска, окуражена својим успје-
сима, хоће да истјера мак на конач. Већ
се на пр. говори и о томе, да се Бугарска
попаљо у Македонију. И тако може одјед-
ном да се стани на дневни ред источно пи-
тање. Немачка се сад одваја од сила с
тога, да би спасла свој престиж у Цари-
граду и хоће тај престиж да искористи,
те да дође до нових концесија. И тако се
сад допјело у један Борењак. Како ће се
још ствар развити, за сад је апсолутно не-
могуће закључити“. — Прашки „Нар.
Листи“ доноси о финансијској контроли
шљедују вијест из Цариграда: „У турским
круговима, нарочито војним, боје се да се
велике силе носе тајном намјером, да на-
праве од три македонске вилајета аутоном-
ну провинцију по примјеру Источне Ру-
мелије. Велике силе — неле — намјера-
вају по дозволу финансијске контроле, за
кратко вријеме тражити одлазак турске
војске из Македоније, те би тамо остала
само жандармерија под командом страних
официра. Тиме би Турска нагубила без
крви читаву једну државу. Због тога се
највише Султан и противи увођењу међу-
народне финансијске контроле“.

Карактеристично је држање инглеске
штампе. Док се „Тајмс“ нада, да се Сул-
тан неће користити узоруцима јавним миш-
љењем мухамеданских поданика, али и
да није искључена могућност, да се Сул-

тан, увјерен о немијежности борбе око
Македоније, па хоће сад да тјера мак на
конач, када двије најинтересованије силе
имају пуње руке посла, дотле „Стандард“
мисли, да силе једном треба да покажу
Султану, како „турска владавина у Јевропи
почива још једино на тријељивости сила“.
Опет други један лист, „Дејли Мел“, вели,
како „можда било би мудроје не затрча-
вати се и пазити, да на крају краја не
остане само једина Инглеска са својим
зататком, да се без савезника разрачунава
са Султаном, јер јевр пеки конферат обич-
но значи, да свака сила свира другу ме-
лодију“. А „Морнинг Пост“ препоручује,
да посланици успокоје и увјере Султана
и јавно мухамеданско мишљење, „како силе
не пду на то, да окрне суверенитет закон-
ског владара Македоније, већ напротив да
хоће да му тај суверенитет осигурају. „Но
док се овако по листовима пише, дотле
најновије депеше из Цариграда јављају,
да Порта слабо одступа од свога отпора
и сад се с највећом запеташћу очекује
даљи развој догађаја“.

Против Турске учествују у демон-
страцијана јевропског бродовља Инглеска,
Француска, Италија, Русија и Аустро-
Угарска. Инглеска је послала под запо-
вједнишвом контра адмирала Вилкинса у
Пиреју велику ратну лађу „Prince of Wales“
(15 000 тона), оклопачу „Lancaster“ (9800
тона) и торпедачу „Sentinel“. Француска
је послала контра адмирала Обоан-а с
оклопачом „Charlemagne“ (11 300 тона) и
кретарицом „Kleber“ (7700 т.). Италију
заступа комодоро Гренелли с оклопачом
„Garibaldi“ (7750 тона) и лађом „Tripoli“. Русија је послала торпедске кретарице
„Терек“ и „Кубанец“ (сваки по 1200 тона). Аустро-Угарска је послала, под заповјед-
нишвом адмирала Рацера оклопљену кр-
етарицу „Sv. Giorgio“ (7300 тона) и крета-
рицу „Sigetvar“. У свем је дакле наасла-
но 11 лађа, од којих је највећа инглеска
оклопача „Prince of Wales“, а најбржа
инглеска оклопача „Lancaster“, која пре-
ваљује 24 морске миље за сат. На свим
лађама имаде укупно 4782 морнара, те би
се до потребе могло искрцати 2600 морнара.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Конгрес југословенских књижев-
ника и публициста). У сриједу, 9. о. мј.
свечано је завршен конгрес југословенских
књижевника и публициста, који је трајао
три дана и који ће без сумње значити
велики корак за узајамно упознавање и
аближење јужних Словена. Не само служ-
бени дио конгреса: реферати и распра-
ве, већ особито онај неслужбени дио: при-
ватни разговори о свима могућим јавним
приликама Словена на југу, лично упозна-
вање најугледнијих књижевника и поли-
тичара од највредне је користе за општи
напредак и узајамне односе свих Словена.
Занимање за овај конгрес било је
ошћено. Кроз сва три дана била је до
подне и послје подне вавда велика двора-
на српске универзе дупком пуна слуша-
тељства. Истичаде су се свјетски судјелова-
њем српске студенткиње, којих има на
универзи до 80. А иначе у граду били су

слободним оком. И тако је продужила у
својем опадању, док није постала једним
облачњем, и спада по сјајности у десети
ред звијезда.

Што се дакле с њом догодило?
Најприје ваља да кажемо, да се тај
случај није баш абио у исто доба, кад смо
га ми опазили. Исто као што не чујемо
грување тона, чим је испалењ, него тек
послије неког времена, и то у удаљености
од 340 метара послје једног секунду, у
даљини од 3.400 метара послје 10 секу-
нада, а на 20 километара даљине чујемо
га тек послје једног цијелог минута —
тако и не видимо свјетлости звијезде
одмах чим се појави, него у неком расто-
јању времена. То пак зависи од удаљено-
сти оне звијезде, која свјетлост даје — и
то на 300 000 километара растојања треба
8 минута, док сунчани зрак допре до зем-
ље; 35 минута док зрак допре с Јупитра
на земљу, 4 сата с Нептуна; а четири го-
дине, док нам допре зрак с најближе зви-
језде стајачице. А удаљеност од мјеста у
почетку поменуте катастрофе до наше зем-
ље јест толика, да зрак може допријети
до нас тек у 300 година. Пожар, који смо
ми посматрали и фотографисали год. 1601.,
догодио се дакле прије три стотине година,
у доба Хенрика IV. и у доба пожара ху-
генотских кућа у Француској.

Оваким пожарима у васиони могу
бити разни узроци. Погледајмо н. пр. на
пу планету. Наша земља јури у васиони
брзином од 160.700 километара за један
сат. И баш то обртање око сунца, води
нас опет према гомили звијезда Херкулес.
Овдје ћемо узгред споменути, да је наша
планета играчка за више од дванаест раз-
нијех сила и кретања у васиони. Кад је
дакле томе тако, онда судар с другим не-
беским тијелом није ни за нашу земљу
искључен; а по свој прилици — судјени
по самим зрацима оне звијезде у Персеју
— и она се баш запалила у судару с дру-
гом којом звијездом.

страни гости свагдје сусретани с највећом
пажњом и срдачношћу.

На конгресу југословенских књижев-
ника читана су три реферата о бугарској
и српској књижевности, те о књижевним
приликама у Хрватској. Из тога је дошла
на дневни ред расправа о разним начели-
ма, како би се југословенски књижевници
реално и конкретно свезали и унапредили
тако стварније културну везу међу Слове-
нима на Балкану.

Најконкретнији је у том погледу
изнио предлог Хрват „Б. Бабић Велеки“,
који је уз полетни говор о југословенској
идеји предложио одмах правила за друштво
југословенских књижевника и новинара.

О том се предлогу развила дуга и
живахна дебата. Београдско српско књи-
жевничко друштво предлагало је најме
савез већ постојећих књижевних друштава.
Коначно је закључено, да се правила пред-
ложена по г. Велекину и сви остали пред-
лози упуте српском друштву књижевника,
које ће их увести за подлогу израде пра-
вила југословенског друштва и предложити
онда читав материјал појединим књи-
жевним друштвима, да изнесу своја мишљења.

Словенац Плуш изнио је у име сло-
веначког књижевног друштва предлог, да
све четири главне поворнице на нашем
југу узајамно изнесу драме наших драма-
тичара. Овај је предлог с одобравањем при-
хваћен, па ће у том смјеру дјеловати по-
једина књижевна друштва. Још су изнесе-
ни предлози о измјени књижевних и пе-
риодичних издања и јужнословенском књи-
жарском промету, како да се оснују у сва
четири града библиотеке, гдје би се нала-
зиле књиге само јужнословенских књи-
жевника.

О свима се овима предлозима свестра-
но расправљало, па је сада задаћа наших
књижевних друштава да их приведу у
живот.

Конгрес књижевника завршио је пред-
сједник, српски књижевник г. Плишић крат-
ким говором, у којем је истакнуо, да и
ако овај конгрес није већ сада постигао
такве резултате, какве бисмо сви жељели,
свакако је њиме учињен велики корак
напријед у културном аближењу јужних
Словена. Захваљује се гостима Хрватима и
Бугарима на њиховој посјети, те жели, да
се опет до године састану у што већем
броју радећи за велику идеју заједнице
свију Југословена.

(Седамдесетогодишњица оловачког
рођења). Угледни првак и родољуб
словачки Павле Мудроћ слави 7. децембра
70 годишњицу свога живота. Родио се 7.
децембра 1835, унио је у Пожуну и Бечу.
Год. 1861. био је биљешник словачко на-
родне скупштине, која је закључила мемо-
рандум краљу. Основао је „Словачку Ма-
тицу“ и двије словачке гимназије, но то
је послје мађарска влада уништила. У
сваком народном поседу остао је Павле
Мудроћ до данас одличан радник и неу-
страшив борац.

(Из руског умјетничког живота.)
Приф. И. Е. Рјешин предложио је управи
Академије Умјетности, да се уз академију
оснује музеј атрибута религије код свију
народна. У тај би музеј ушло реликвије,

Кад се сударе два тамна тијела, као
што је и наша земља, која немају своје
сопствене свјетлости, и то у брзини од
преко сто хиљада километара за сат, тај
судар, прометнувши кретање у топлоту,
био би довољан, да створи једно сунце
такве свјетлости и такве температуре, да
би кроз милијоне година остало у стању
упаљене небулосе.

Такве сукоб између наше земље и
другог којег небеског тијела није баш не-
могућ, али није ни вјероватан, и то због
механичких разлога, у које се нећу овдје
да упунтам. Али индиректних судара има
на прстијек међу оним небројеним четама
звјезда, поготово ако убројимо и све оне
ројеве малих тијелеса, која лутају без реда
по васиони, као остаци каквог бродолома
по пучини.

Највјероватније је ипак, да се она
звјезда у Персеју сударила с једним ројем
малих звјездаца или с једном небулосом
(звјезданом маглином). Можда је она зви-
језда била једно врло далеко сунце, око
којега је можда био велики ред планета
настањених — и одједном је постало 5 000
пута јасније него прије. Дакле свршетак
једног свјетла, свршетак више свјетлова
— и то свршетак огњем. Од када се си-
стематски посматрају звјезде, већ је два
десет и шест свјетова у нашој околини
пострадало од ватре.

Кад ми на земљи кажемо, да ће доћи
свршетак свјетла, тијем мислимо само на
свршетак наше земље, а то је опет једно
скромно ссоце у неизмјерној држави цијеле
васионе.

Дјете, које се истом роди, те остаје
пред њим дуги живот — можемо испоре-
дати с особом, којој треба поћи низ једну
дугу улицу, на којој су с једне и с друге
стране куће на два или три боја и на сва-
коме прозору чека ону особу један изврени
стријелац с пушком у руци. Сад се ради
о томе, да она особа прође низ улицу и
измакне свакоме метку, испалењем готово

знакови и симболи не само хришћанске
вјере, него и семитске и поганске, као и
свију секта. —

Друштво за међусобно помагање умјет-
ника позвало је све петроградске умјетни-
ке, да се организују у Савез руских умјет-
ника. Половиним новембра биће састанак
умјетника, на ком ће се Савез организо-
вати. На овом ће се састанку предложити,
да се и Академија умјетности преда на
управу Савеза.

(Српско друштво „Шумадија“ у
Прагу.) Ово младинско друштво одржало
је 18. октобра своју годишњу скупштину
и изабран је управни одбор: предсједник
Влад. Бошњак, техничар; потпредсједник
Јово Радаковић, правник; тајник Петар
Давидовић, медицинар; благајник Њик По-
ловица, философ; књијичар Вој. Кеца-
новић, медицинар; одборник Ст. Мазви-
љанин, техничар; у ревизиони одбор изабра-
ни су: Павле Богдановић, техничар; Богдан
Видовић, правник; Милан Јатиновић, ме-
дицинар.

(Прво Српско Тамбурашко Дру-
штво „Србадија“ у Чикагу с Сјверној
Америци.) Ово српско Друштво, које је
недавно основано, ријешило је, да оснује
још и своју читавицу и књијичницу. Дру-
штво се конституисало овако: предсједник
Станко Иковић, тајник Ристо Ј. Балшић;
чланови Управе: Симо Грковић, Драгољуб
Вокотић, Илија Тарачко, Јово Виберић
и Илија Корица. — Како нам пишу из
Чикаго, Друштво се већ сад почело спре-
мати, како ће што свечаније прославити
дан срп. просвјетитеља св. Саве. Сретно
да Бог да!

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

Разбољевање мале дјеце од миловања.

Пише др. Пернаски од Перник-града.

Свак зна, дјете је стожеер, око којег
се окреће породични живот. И радост, и
срча, и жалост, и туга и невоља друго-
јачији су у породицама без дјете: тренутни
су, а дјете им у њој увијек даје други
виз, чини их дуготрајнијим, оно блажи
тугу и пелуљу, јача срећу и радост. И
најтежа брига поред дјететова невиног
осмијка лакше се сноси.

Није, дакле, никакво чудо, што ће
сваки у породици угонити дјетету прије,
него одраслијема, а него и себи. То чине
и сви други, који су породици пријатељи
и који се у њој и с њоме друже. Но
прохитијеви дјететови су равнокрни, да
богме, и неразумни и неразложни. Испу-
ните ли их увијек, без размислања, ви
ћете дјетету нанјети биједу и невољу;
попуштајући му вољу, да постаје небуа-
дана, отежаћете му живот, јер живот је
спутан у обавеза наравствене, друштвене
и законске, па ко се није од малена сви-
као на те препоне и да не прелази преко
њих, тежа ће му их кашње бити чувати.

Али то још није сва невоља. Још је
већа опасност за здравље и живот дјете-
тов, која истиче управо из испуњавања
таквих дјечијих прохитијева. А то се ма-
хом чини дјечи од милоште, и неслућећи,
шта та милошта носи дјетету. Па често
ту и не бјеше дјететове воље, не бијаше

на дохват. Ето тако све болести, од ро-
ђења па до смрти, прежу на нас: болест
зубна, грчеви, красте, екарлатина, менин-
гит, тиф, гута, туберкулоза, итд. итд., па
отрови сваке врсте, топови, пушке, па же-
лезнице, аутомобили, разбојници и Бог
зна што још, те ако најпослије и измак-
немо оним невољама, које нас чекају на
пути — опет ћемо на крају улице наћи
оно, од чега смо бјежали.

Организам човјечији је такав, да би
човјек могао доживјети једну стотину го-
дина живота. Али — оставимо што би га
могло дохватити које зрно с прозора или
какав нож из засједе — човјек се и сам
убија у по пута својом цивилизацијом, која
је готово дијаметрално противна законима
природе.

А хоће ли наша земља доћи на крају
улице; хоће ли дакле умријети од старости?
Незгоде и болести прежу и за њом, јер и
у васиони не врти се све у потпуном реду.
В.ћ. смо казали, да би се по судару двију
звјезда развила топлота неколико хиљада
пута изнад нормалне топлоте. А сада по-
гледајмо, има ли — још каквих могућих
узрока, да наш свијет нађе свој свршетак
у ватри?

Поврнимо се на комете — на зви-
језде репатице. — Репатице су праве тор-
педаче у васиони. Год. 1832 на 29. окт.
пријешла је једна огромна репатица, којој
астрономи дадоше име „Виела“, преко на-
ше земље. Што је то еклиптика? Тако
се зове онај пут, којим иде земља око
сунца. Предпоставимо да нам ваља при-
јећи преко једног пута, преко којег се
неко вабапује куглом. Кад ће настати су-
дар? У овом часу, кад кугла у свом про-
ласку преко пута срегне и нас на једнаком
мјесту. Кад су астрономи растурили у
свијет ту вијест, новинари замијенише ри-
јеч еклиптика с ријечју земља и ударише
у злолуке чланке о свим могућим пошље-
дицама тога сукоба. На ипак није се било
чега бојати. Репатица је пријешла преко

прохтијева, да би га морао испуњавати, а понеко пружи дјетету или какву штетногону играчку или што за јело у невријеме. Сјетите се само разноликих милошта, којима свагда и свугдје обасипају дјецу! Погледајте ону мајку, што не може одољети срцу, а да не тутне у ручице или уста своме невинишћету кршкуну јабучке, крушке, диње, лубенице или зрно два кукуруза, или коју јагуду грожђа и т. д. Посмотрите оно сретно и задовољно лице какве баке, која чини понуде од милоште своје унучету, па уживајте у себи и брату, који залажу и питају, у свом невином радовању, каквом храном или воћем, од милоште, својег млађег брата или сеју; погледајте све ове куме и прије, које пружају дјецу од милоште слаткише и разне ђаконије. Сви они чине то отворена срца и добре воље из милоште, да дјетету учине, да га раздрагају, да му се диве, кад се стане радовати, а и не слуге, да му том милоштом својом често, врло често ремете здравље и доводе живот у велику опасност.

Колико ли невинишцади трпи и зло пати, а колико ли их и пропадне и угине са невинишћету какве, којом се хтјела дјетету указати милошта од мајке му, сеје или брата, бабе или ђеда, чике, куме и т. д.! Свако би знао навести тушта таквих случајева, кад би хтио о њима добро размислити и кад би се већ једном хтјело разумјети, да се побољшава и страдања дјечија не смију доводити у везу са зубима. Ја сам видео већ много мале дјеце, гдје, нарочито лети, нападају са таквих чашћења од милоште, гдје се нагло разболијевају и гдје се необавијештена околина дјететова још увијек тјепила, да су томе зубићи криви, остајући тако без благовремене лекарске помоћи! По сто пута да рекнем: „не кривите зубиће за разболијевања, јер они расту без болести“, мало би било. Ако баш случајно у исти мах и болује дијете, узрок је негде друге томе и лекар ће га, тражећи брижљиво, олакати.

Чујте, дакле! Не дајте малој дјечи јела, воћа, слаткише и других понуда из милоште! Малој дјечи од шестог мјесеца, без лекарева наређења, не смије ништа ући у уста, осим материна млијека, а онда тек почине, поред материне сисе и прихрањивање. Знајте и то, да једна јагуда грожђа може убити мало дијете, нарочито летњих жарких дана, а без брзе и тачне лекарске помоћи. Таквих смо негредних случајева већ виђели. Страшни су они и ја их се увијек са грозом сјећам.

Ну дјеца ипак не треба да буду без милоште; она су божја анђеоци, па и за службују је. Слатко тепање и миловање разноврсне мило невинишће, као и свака понуда, и још можда више, па му тепајте, масијте га, поиграјте се са њиме, ако не бијесте код каквево заразе, па ћете му тиме учинити највећу милошту, а нећете му заноса изнјети никаквог вриједа, па и родитељима му бићете и мили и драги.

Од такве милоште се дјеца не разболијевају.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 18. новембра.

(Избор народног посланика на Цетињу). 14 овог мјесеца обавио се на Цетињу избор народног посланика за општинску једinicу — у Црној Гори прву — скупштинску јединицу. Овај се посао у нашој престоници извршио тако примјерним редом, да би се томе имало завијести и у земљи, која већ вјекovima живи парламентарним животом — Према дотичној наредби Књ. Министарства Унутр. Дјела одбор општине вароши Цетиња на својој редовној сједници, држатој 13. овог мјесеца, изабрао је из своје средине бирачки одбор, који је имао за задатак да изврши избор народног посланика, у који су одбор ушли: г. г. Мило Ковачевић, професор, Шако Филиповић, чиновник, политичко-телеграфски одјељења и кап. Марко Л. Илишић, управитељ царинарнице у пензији; за првог при избору одређен је општински секретар г. Перо М. Почек. Бирачки се одбор последије конституисао, изабравши себи за предједника г. Мило Ковачевића.

14. овог мјесеца тачно у 8 сати изјутра бјеше на скупу бирачки одбор у једној пространијој сали Зетског Дома, са предједником наше општине г. Савом П. Вулетовићем, који је по званичном свом положају имао бити при избору ради одржања реда и правилног бирања, ако би евентуално бирачки одбор затражио његове помоћи. У исто доба био је стигао на биралиште велики број бирача. Предједник бирачког одбора г. проф. Ковачевић отворио је збор и последије је настала прозивка гласача, те како је ко прозиван, приступио је столу и свој је глас јавно давао. Пошто су изгласали они, који су били стигли при отварању збора, приступили су гласачи који су доцније придлазали, и тако се гласало до подне и од подне до 3 сата, када се избор имао закључити и закључио се тачно кад је 3 сата избило. Тад су се већ били у сали бирања поново окупили сви гласачи, јер им је при гласању било речено, да у 3 сата дођу да чују резултат гласања и да се поново гласа у случају потребе ужег избора. На то је предједник бирачког одбора огласио, да је од 578 правних бирача на Цетињу гласало њих 316 и да је апсолутно већином од 198 гласова противу 118 изабрат за народног посланика на Цетињу г. Вој. III. Петровић, на што се скуп одазвао са „Живио посланик!“

Како изабрани посланик није био на биралишту, то се сви бирачи и његови и осталих кандидата договорили да отиду пред његов стан и да га поздраве. Маса свијета се стекла пред кућу г. Петровићеву и изазвала га узвицима „Живио!“ Г. посланик се јавио и поздравом је манифестанте кратким, али језгровитим говором, у којем се поред осталог закључио бирачима да ће у Народној Скупштини бити прави народни посланик. Народ га је врло често прекривао изазват његовим ватреним изразима, у којима је величао свадашњу слободу Црне Горе, пожртвовање њених Господара, а особито данашњег узвишеног јој

јаког отпора. Судар би почео око шест сати, па ако би већ било мркло, ударио би плусак звјездица.

Пут кроз главу репатице, којој је пречник 1,800.000 кил. потрајао би око 25.000 секунда, или 417 минута, или 6 сати и 57 минута. Покрз би одмах настао; папа би се атмосфера запалила, и температура не би посковала неколико стотина степени изнад тачке кључања него неколико хиљада. Кисеоник у ваздуху изрину би услужу учинио ватри, а водоник у мору одмах би се раставио. Човјек не може ни из далска да створи себи слику, какве би експлозије настале.

Успркос великој брзини и репатице и земље, судар ипак не би био баш тако силан и то због велике мекоће материје, кроз коју би земља пролазила. Али она материја пуна је угљеника и другог по себи запаљивог материјала, а томе ваи је доказ, што их често опазио у вавиони, гдје се без икаквог судара саме запале и дају свјетло, које је куд и како јаче од оног, што им га даје сунце.

Сад помислимо нашу планету завијену оним масом у оном вредом гасу; ваздух се претвара у пламен, море врије и испуњује атмосферу новим гасовима, огњена киша пада, олуја, муње електричне са свих страна, обласи огњени, обласи водени, громови, који су јачи него хук олује, тријесови који цијепају и прописују метеоре по ваздуху... И та грозота напредује све више, што се већма земља у овој маси окреће. Напослиетку дође овај распад до антипода, гдје су људи прије ватре већ били задужени паром, гасом, азотом и угљеником киселином.

Такав би био свршетак човјечанства по ватри. Како би то био краван призор за астрономе на Марсу или Венери!

(Свршило се.)

владара Њазе Николе. Бурним усклицима: „Живио Господар! Живијела Црна Гора! Живио цетињски посланик!“... за дуго није било краја. Скуп се је последије тога развишао у најљепшем реду и с таквим расположењем, које је природно за овај случај, кад се на Цетињу бира посланик за прву црногорску Народну Скупштину, а бира се на начин, који доликује српским горшацима сглашеним као заточеницима српске слободе, који су свакад рекли оно што су мислили, па ако их је искреност морала и главе стати.

(Избори за Народну скупштину). Избори народних посланика по Црној Гори извршени су скоро сви на 14. о. мј. и резултат избора је овај:

За варош Цетиње изабран је В. Шако Петровић; за капетаније: цетињску бригадир Митар Мартиновић, негушкун Марко Р. Врбица, цуцко-ћеклићску Саво Т. Кривокапић, чевско бјеличку коман. Стево П. Вукотић, граховску кап. Аким Д. Ковић, рудинску Бајо Гардашевић, прешивачку (фил. Радоица Спасојевић, команско загарацку поп Симо Радуловић, цеклинско-добреку поп Павић Рајковић, доњо-цеклинску капетан сердар Јоко Јовићевић, љубитињско-грађанску Стево Вујановић, љепанску Митар Вукчевић.

За варош Подгорицу; нови избор биће у недељу, 20. о. мј.; за капетаније: папковићску, поп Радован Павићевић, петрушиновићску ком. Благо Бошковић, мартиновићску подком. Новак Л. Јововић, еспушкун капетан Петар Савовић, пиперску Ђуро М. Вучинић, љешкопољску капетан Шако Раичевић, зетску Саво Вулетовић, подгоричку биће нови избор у недељу, 20. о. мј., горњо-кучку биће нови избор у недељу, 20. о. мј., доњо-кучку Михаил Ивановић, братоножићску кап. Никола Митровић, затрепачку кап. Дел-Јока Ђељосевић, вражегреску др. Марушић.

За варош Никшић Марко Ђукановић; за капетаније: никшићску нови избор биће у недељу, 20. о. мј.; требешку Митар Ђурић, луковску кап. Милосав Николић, жупску Илија Ђојовић, ускочку Милан Церовић, дробњачку кап. Душан Пекић, јевејско-штрпску кап. Урош Шаулић, плавино-пивску кап. Бајагић, жупско-пивску војв. Лазар Социца, голјеску Јевто Вишњић, опутно-рудинску кап. Комненић, бањанску к. м. Марко Радовић, горњо-мрарачку Саво Драговић, доњо-мрарачку Мило Дожић, ровачку ком. Ибро Булатовић, колашинску Мујо Мирон Влаховић, липовску ком. Милош Меленица, пољску кап. Сава Анђелић, љеворјечку кап. Радомир Вешовић, краљевску к. м. Лабоновић, андријевачку уч. Вукић Масловарић, полимску ком. Вукајло Лабан, величку избор није још извршен; пекуларско-трепачку Милосав Раичевић.

За варош Улицу Мехмед бег Ресулбеговић; за капетаније: уличкиску поп Марко Аштић, барску Марко Петровић, мркојенићску Јусуф Алијов Капалановић, крајинску Брам Бетов Ликовић, шестанско-селачку (ф. Осман Панов Оџић, горњо-примичку Лабуд Ђојовић, доњо-примичку Петар Попов Пламенац.

(Штипендије за ђаке с Балкана). У руском листу „Церков. Вѣдомости“ у 39. бр. од ове године саопштава се, да је Александар Степановић Романенко, прави државни саветник и бивши руски конзул у Галацу (сада већ покојни) завјештао 85.000 рубаља на установу 14 штипендија његовог имена у одеској духовној семинарији за ученике, који су урођеници са Балканског полуострва. Сходно завјештању д. бр. 20. одређено су по двије штипендије за урођенике: Румуније, Бугарске, Србије, Црне Горе, Босне, Херцеговине и Грчке. Ове штипендије даје управа семинарије оним питомцима из балканских земаља, који су са свједоцбм епархијског архијереја препоручени од руских конзула и агената у Турској и поменутих земаља. То се давање штипендија врши по правилима, што их је 1897. г. израдила код министарства специјалних послова комисија за образовање јужних Словена, у Русији, а која су правила примљена и од Светога Синода (Циркуларни указ од 31. августа 1901. г. бр. 10). Штипендијете Александра Романенка могу, ако хће, по свршетку семинарије пролонжирати своје образовање у Кијевској или Петроградској Духовној Академији, те користити се тим штипендијама и у поменутих Духовних Академијама. По свршетку учења у семинарији и академији, штипендијете су обавезни вратити се у своју стабину, примати свештенички чин и бити од користи православној цркви и духовни својој. Јер „основна циљ штипендија, сходно вољи завјештаоцевој, састоји се у томе, да се образују и даду поменутих земаља достојни и просвијешћени пастири каквих мало има православна црква на Балкану.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Догађаји у Русији.

МОСКВА, 13 нов. — Осим већ познатих прихваћених предлога, конгрес састава је такође закључио, да

буде укинута закон о ванредним мјерама, да се именују нови управни и полицајни чиновници, да се поведе истрага о свим почињеним јавним изгредима, да полиција буде подчињена земствима и варошској управи и да се оснује одбор за јавну сигурност.

ПЕТРОГРАД, 13 нов. — Варошке управе и поједини грађани из свих политичких странака у Москви, Кијеву и Костроми управили грофу Витеу поздравне телеграме, у којима му изразише своје симпатије и обећање своју помоћ.

КИЈЕВ, 13 нов. — Заповједник војске у којном округу кијевском, генерал Сухомлинов, одлучио је одбио, да предузме икакве мјере против радника, који су рад обуставили, са изјавом, да ће радити само по својој савјести.

СЕВАСТОПОЉ, 13 нов. — Међу морнарима ратне морнарице у Севастопољу букнула је побуна.

ЛОНДОН, 13 нов. — Из Одесе се јавља да су побуњени морнари у Севастопољу ранили адмирала Писаревског и убили неколико официра. Главни адмирал да је добио наредбу од побуњеника, да кроз два дана остави варош. Рад жељезница прекинут је. Војска је из Одесе послана у Севастопољ. Положај је јако озбиљан.

ПЕТРОГРАД, 14 нов. — Раднички немири попуштају. Број радника који не раде, не превазилази 24.000.

ПЕТРОГРАД, 14 нов. — Генерални поморски штаб јавља да догађаји у црноморској флоти нијесу ништа друго него одјек кривотвора догађаја. Адмирал Чухнин извјештава, да су морнари под упливом социјалиста почињили више демонстрација у Севастопољу. Покрет се је раширио и у више дјелова војске. Приликом једног митинга тешко је рањен адмирал Писаревски. Положај је озбиљан, и ако се по једном синоћњем извјештају не треба бојати пљачкања ни изгреда.

МОСКВА, 15 нов. — Конгрес закључио је са 86 против 57 гласова, да пошаље депутацију Витеу, која ће му предати револуцију конгреса. У даљој расправи одлучено је, да се Витеу изјави поштовање, а неповољне министру унутрашњих дјела Дурнову, који продужује стару бирократску политику, са вахтјевом да се исти одмах свргне.

СЕВАСТОПОЉ, 15 нов. — Мир се повраћа.

ВЛАДИВОСТОК, 15 нов. — Војници, који се враћају из ропства у Јапану, побуњеници су се на бродовима због рђавог поступања с њима код превоза. Јуче је један војник, који је био у Портартуру, прошао мимо официра и није га поздравео, на га почео грдити, на, што је официр војника убио. Другови убијеног војника хтједоше за тим запалити официрски касино, у којем су била четири официра. Ови су се бранили револверима. Три су официра убијена а један рањен. Много је војника позатаварано.

СЕВАСТОПОЉ, 16 нов. — Ондје су се немири повешто стишали. Официри и морнари с крстарице „Очаков“ били су присиљени да саставе брод. Један баталион резерве придружио се побуњеним морнарима. Над тирјавом проглашено је ратно стање.

МОСКВА, 16 нов. — Јуче је затворена цијела управа земљачког конгреса, а међу уапшеним налази се и књижевница Чарикова и Тан, који су јавно на покрет изазивали.

ПЕТРОГРАД, 16 нов. — Како јавља „Рус“, у Манџурији опажа се такође некакво незадовољство. У Харбину затворени су официри и војници. Исто су тако и у пограничној Сибирiji почели нереди.

ВЛАДИВОСТОК, 16 нов. — Ондје је поцањена непокретна имо-

еклипике 29. августа, а земља је била на оном мјесту тек 20. новембра, то јест цијели мјесец послије репатице, а већ смо казали, да наша земља путује на дан 2,560.800 километара.

Али — како било да било — могло би се једном и то догодити, да се намери наша земља на коју репатицу. А што би из тога настало? — Тешко је тачно навести што би настало, али о том нема сумње, да би била с једне стране неопишљива катастрофа у тој панорами, а с друге стране, да би све на свијету пропало. Кад би таква репатица звијезда ишла сучелице према земљи, судар би био у брани од 357.000 километара на сат. Кад би пак језгра репатице била тврда — помислите какви би то био грохот и тутњ! Пукла би кора земље и догодило би се таква геолошка по ремећаја, да би у њему све заглавило. Али на срећу данашње систематско посматрање репатица, фотографичке слике, анализа њихове свјетлости — све нас то помало увјерава да репатице немају у језгри тако тврди материјал, којег бисмо се имали бојати. Ипак има их и тврди, па ако многе и јесу ванутра меке и слабе, оне од год. 1811., 1843., 1858. и 1861. биле су махом тврде.

Репови су кометама често неизмијерно дугачки и заиста фантастични. Онај у коме од 1843. био је прорачунан на 320 милијона километара, а то значи, да је реп њезин био дужи него је растојање између сунца и земљиног пута. У репатице од г. 1681. био је реп прорачунан на 240 милиона километара, у све од г. 1847. на 200 милиона. Репатица од г. 1744, једна од најфантастичнијих, што је свијет икад видио, развијала је на небу лепезу од шест репова.

Помислите сада, да се једна репатица онаких димензија каква је она од г. 1811. испријечи пред нашој земљом, у њеном путу око сунца. Земља би продрла у маовити огртач репатице и не би нашла

вина скоро свијех Китајаца и других странаца. Генерал Лијевић издао је наредбу, да се из војске од стране апитатори, који су дошли из јевропске Русије, а кривци да се ставе пред ратни суд у Владивостоку.

ПЕТРОГРАД, 17 нов. — Из Севастопоља се јавља, да се с блокадом жели постићи предаја побуњеника, који су од вароши одијелени. Број побуњеника износи око 1000, а у касарнама налази се око 400 пушака и нешто мало фишека.

ПЕТРОГРАД, 18 нов. — О полагају у Севастопољу проноси се глас, да су се јуче и бродови црно мореке флоте придружили побуњеницима с крстарице „Очаков“ и истакнули црвену заставу. Ескадра је позива да се преда, али је ова то одбила, на што су батерије са тврђаве добиле наредбу да пуцају на ескадру. И батерије су се међутим удружиле са ескадром, те у мјесто да пуцају на њу, почеше заједнички пуцати на варош. Варош је много оштећена, али и ескадра претрпила је велику штету. Бродови „Очаков“ и „Дњестр“ потопљени су, а неке торпедњаче насукале су се. У 5 сати у вече, пошто је поручник Шмидт, који је био заповједник ескадре, смртно рањен, побуњеници су се предали.

ПЕТРОГРАД, 18 нов. — Вице-адмирал Чухнин потврђује у свом изјављивању упућеном генералном штабу поморства, јучерашње догађаје у Севастопољу.

ПЕТРОГРАД, 18 новембра. — И телеграфски чиновници овдје и још по неким варошима обуставили су рад.

ВАРШАВА, 19 новембра. — Ратно стање у Пољској укинута је.

ПЕТРОГРАД, 19 новембра. — Јуче је затворено много војника из два кирасирска и хусарска батаљона због равних њихових захтјева, међу којима је био и тај, да не буду употребљени за полицијску службу при изгредима.

АТИНА, 18 нов. — Око 1000 критских устаника стигло је оамо.

Бродови међународне флоте отпловили су на подне са зацпаћеним наредбама, а само је остала једна инглеска и француска торпедњача за осигурање поште и дописивања.

ЦАРИГРАД, 18 нов. — Министар иностраних дјела посетио је барона Калича, аустро-угарског посланика. Изгледа, да ће Порта у нареду попустити у свим тачкама, а о подробностима би се доцније преговарало.

КРИСТИЈАНИЈА, 13. нов. — Краљевски пар норвешки свечано је ушао у пријестоницу. Народ их је одушевљено поздрављао.

ЦАРИГРАД, 14 нов. — Међународна флота допловила је до острва Митилене.

ЦАРИГРАД, 14. нов. — Јуче је отпочео пред судом у Стамболу претрес против особа осумњичених за недавни атентат на Султана.

БУДИМЧЕШТА, 14 нов. — Довршен је претрес против Цигања, Банета и Днеша, који су били оптужени за великађу и увреду Величанства, почињену саставом и издавањем брошуре „Мађарска крива и Хоенцолерни“, и сви су оптуженица као невини ослобођени.

ВАШИНГТОН, 14 нов. — Јуче по подне у 4 сата измијенили су руски посланик барон Ровен и јапански посланик Такахира ратифицирање уговора о портемутском миру.

ЛОНДОН, 15 нов. — Из Токија се јавља, да укунви губитци јапански за потоњег рата износи 218429 убијених и рањених, а 221136 оболелих.

АТИНА, 15 нов. — Из Митилене јављају, да је међународна флота искрцала 400 морнара, који су заувели царинарницу, телеграф и важнија мјеста по вароши. Турска посада повукла се у касарну, а аустро-угарска војска чува касарну.

ЦАРИГРАД, 15 нов. — По вјестима, које су овамо стигле, заузеле Митилене извршено је сасвијем мирно. На острву Лезбосу влада мир, а исто је тако мирно и у Цариграду. Велики везир посетио је јуче руског посланика Зивозјева, који међутим није био дома. Стање ствари је непромијењено.

ЦАРИГРАД, 15 нов. — Услови, под којима би Порта прастала да првми финансијску контролу у Македонији, не би били од великог значаја; Порта хоће, да се мјесто „финансијски делегати“ употреби назив „финансијски савјетници“ и да их Порта плаћа. Прву би тачку државе примиле, а другу не.

БЕЧ, 16 нов. — У свима већим градовима у Аустрији дошло је јуче, на дан отварања парламента, до великих манифестација за опће право гласа. Нарочито су те манифестације биле импозантне у Бечу, а ватим у Прагу. У Бечу је број манифестација износио до 200 000 а у Прагу до 100 000.

ЦАРИГРАД, 16 нов. — Није истинита вјест, да је Турска учинила икакве припреме на дарданелским утврдама, већ напротив, послана је наредба команданту Дарданела, ако би међународна флота хтјела прећи Дарданел, да протестује али да не пуца.

БЕРЛИН, 16 нов. — Цар Вилхелм отворио је парламенат престоном бесједом, у којој наглашљује добре односе скоро са свим државама.

ЦАРИГРАД, 17 нов. — Гласа се, да је министар спољних послова већ саставио ноту одбеног предлога о којима је постигнут споразум; с друге стране чује се, да ће се у ноћи само протестовати против искрцавања и заузећа Митилене. Порта је ономадне упутила својим представницима у иностранству окружицу с наредбом, да саопште односним владама да више од онога, што је у суботу попустио министар спољних послова, Порта не може попустити. Са Митилене не јавља се ништа ново. Овдје и на другим мјестима потпуно је мирно.

ЦАРИГРАД, 18 нов. — Министарско вијеће, које се данас држало, није довијело никакву одлуку.

ЛОНДОН, 19 новембра. — Министарско вијеће закључило је, да ће прије дати оставку, него распусти парламенат.

АТИНА, 19. новембра. — Један официр са руске контраторпедњаче стигао је јутрос овамо из Митилене и прича, да је гувернер острва Митилене предао адмиралу Риперу званичну депешу из Цариграда, по којој Порта прима финансијску контролу за Македонију с неким измијенама. Адмирал је одговорио, да ако Порта безусловно не испуни тражење велесила до недјеље на подне, међународна флота заузеле острва Лемнос и Имброс.

Судски позив.

На основу решења Књ. Обласног Суда на Цетињу од данас, број доњи, позивају се сви они, код којих се налазе банкноте од по 20 круна лажне вриједности, а које је протуриро кроз народ Ђуро Срдов Секулић, овдашњи становник, који је под кривичну истрагу, да их до 10. децембра ове године имају предати овоме или најближем Обласном Суду с напоменом, да ће се послуже тога дана онај, код кога би се год ухватило од ових лажних банкнота, сматрати као сукривац у злочину протуривања истих.

Број 383 —

V. 1905. 103.

Цетиње, 11. новембра, 1905. г.

Књ. Обласни Суд:
За Председника
Судија,

Ђ. Матановић.

2—3

Објава.

У недјељу 27. новембра т. г. држаће се у Канцеларији Административног одјељења Министарства Војног на јавној лицитацији контрати: хљеба, меса, ориза, паште, кафе, цукра, масти, пасуља, уља слаткога, фуражи, и т. д. у оноликој количини, колико буде потребито за Дворску стражу, Војничку школу, Пјешадијску подофицирску школу, Музичку и Пионерску чету у течају од 1. јануара до 31. децембра идуче 1906. године.

Истог дана даваће се у Команди Стојеће Артиљерије у Никшићу контрати за издавање: хљеба, меса, остале хране и дрва, у колико буде потребито за батерије Стојеће Артиљерије и Артиљеријску подофицирску школу у горе изложеном течају.

Лицитација ће се држати означеног дана почевши од 8 сати из јутра па до часа, којег ће председавајући лицитације одредити за сваки посебни контрат, а на два дана раније моћи ће се видијети увори и каквоћа појединих артикола, каогод и контратски услови са односним обавезама.

Месо, хљеб, фураж и дрва лицитираће се свакеје посебно, а све остало у једној групи.

Подузимама појединих уговора тражи се кауција од двије хиљаде круна у готовом новцу или од три хиљаде у сигурној залози.

Рег.—Број—3354.

Адм.—одј.—Број—1190.—1905—IV—9

Цетиње, 18. новембра. 1905.

Из Административног Одјељења Министарства Војног.

1—1

Приватне објаве.

Моју досадашњу гостиничарску и каванску радњу

„БАЛКАН“

пренио сам на „Балшића Пазар“ у кући наследника пок. Васа Пипера Поштовано Цетињско грађанство и друге госте, молим за што већу посету.

Цетиње

С поштовањем

Марко Гвозденовић.

Р. 34

Бр. 172

1—1

ИЗНАЈЕ

Поштованом грађанству вароши Рибке и гостима, који посеђавају Ријеку, да сам отворио гостиницу и кавану

„ОБОД“

исти сам снабдио свакодневним добрм вином и укусеним јелима; спаваће собе чисто и мобилиране. Послуга брза и тачна. Цијене врло умјерене.

Ријека Црнојевића.

Новембра 1905.

За многобројну посету моли

С поштовањем

Мило Чакић.

Р. 51

Бр. 173

1—2

ПО НАЈНИЖОЈ ЦИЈЕНИ.

350 укусених предмета за франака 7 франко.

Један практични позлаћени 36-часовни Анкер-сакат са ланцем и јамчећа тачност за три године, 1 модерна свиlena музика орглица, 3 fine мараме, 1 сребрни мушки прстен с имитираним дијамантом, 1 лијепа цигаријера, 1 перорез, 1 женски елегантни брош (новост), 1 практично тоалетно огледало, 1 кожни новчаник, 1 предмет лијепог источног крша, 1 мастионик од никла, 1 пар сребрих пуца слатких бриљанту, 1 микроскоп 600 пута увеличавајући, 5 равних предмета за старо и младо, 1 албум садржећи 36 најлепших слика у свијету итд. Све скупа са сахатом, који сам то приједи само франака 7 франко. Шаљемо подушећем или за готов новац преко бечке пошталне куће.

Ако се не допадне, новац се повраћа и тим је ризик искључен.

П. п

S. Urbach (Krakau) 521.

174

1—2

Своме незаборављеном мужу

МИХАИЛУ (МИКУ) ВУЧКОВИЋУ

даваћу четрдесетодневни помен у уторник 22 тек. мјесеца у 8 сати изјутра у Влашкој цркви.

Изјештавајући овим покојникове пријатеље и познанике молим за саучешће

Цетиње, 19. новембра 1905.

Ожалостњени

Софија удова Вучковић.

Р. 39.

Бр. 175

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Часном свештенству Ријечко-Бешанскога Удружења, које је 10 т. м. на Зачиру одржало помен моме нигда незаборављеном оцу срдари Ширњу, те и овим путем указа видна звика, цијене и поштовања према сјени покојниковој, на чему им овим изјављујем своју најдубљу благодарност.

Зачир, 15. новембра 1905.

Ком. Нико Кусовац.

Р. 49.

Бр. 176

1—1

Наша драга

† Ката Шобајић.

рођ. Цвијин,

послије врло кратког боловања премину 10. ов. мј. у 56 години живота.

Јављајући својти и знајцима — особито нам је драго изјавити захвалност пошт. грађанству Никшића на многобројном учешћу при смрти и сарани драге нам покојнице.

Хвала и свима који нам писмено изјавише саучешће.

Никшић, 13. нов. 1905.

Ожалостњени:

Муж: Панто; дјеца: Симо, Радомир Петар, Павле и Смиљана са осталом породицом.

Р. 66.

Бр. 177.

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти мога нигда незаборављеног сина —

† Божине,

који се у 15-ој години, а после десетодневног боловања, 5. ов. мјесеца пресели у вјечност, — немогу пропустити, а да овим путем јавно не заблагодарим Господи Лекарима са Цетиња, Подгорице и Данилограда на њиховом својем саучешћу око покојника, да га отргну немилој смрти. Хвала грађанству вароши Подгорице, које и покојника допрати до Везирова моста; хвала свештенику К. Поповићу, који споја мртво тијело; хвала г. г. учитељима, који са ученицима пошлатише покојника; хвала браћи Пиперима, који онако многобројно оплакали и до вјечне куће допратише млог покојника; хвала пријатељима с Цетиња и Улциња на њиховом усрдном саучешћу.

Још једном свијема вјечита хвала на усрдном саучешћу у жалости мога рањеног родитељскога срца, коју ми са оваквим саучешћем у велико ублажише.

Стијена, 16. новембра 1905.

Ожалостњени отац

Саво Марковић са породицом

Р. 133

Бр. 178

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег никад незаборављеног брата

† Трипка,

који се преселио у вјечност 11. новембра у 28. години свог живота изјављујемо највећу благодарност: Подгоричком лекару, који је без икакве материјалне награде толико труда улагао за помоћи покојнику; благодаримо грађанству и свештенству вароши Подгорице, учитељу с ђацима, и мијим друговима подфецирима на личном саучешћу и пратњи од вароши до Побрежја. Хвала браћи Зећанима, свештенству и учитељству с ђацима, који тужни спровод прегрето, нашег брата ожалише и до вјечне куће пошлатише.

Хвала и свима оним који нам, у овој превеликој тузи, ма којим начином, саучешће указаше.

Зета, 15. новембра 1905.

У име ожалостњене породице

Велимир Драгишић, подофицир.

Р. 109

Бр. 179

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад незаборављеног сина, односно брата и супруга.

† Павла М. Нинића,

који погibe 23. октобра тек. године у 36 години свога живота, на нашој и турској граници.

Особита хвала чиновништву и грађанству вароши Подгорице, који милог нам покојника до Дољана пошлатише. приликом преноса до роднога му мјеста Орахова.

Неизмијерна хвала браћи Куцима, који на глас погибје похиташе, покојника, на тако дивни начин ожалише до вјечне куће пошлатише и матери земљи предадоше.

Ожалостњени:

отац; барјактар Муча Ђекин, мајка; Велика, браћа; бар. Перо и Милић са осталом родбином.

Р. 90

Бр. 180

1—1